

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Verdeș Mihai, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2022, în cauza penală în privința lui

Verdeș Mihai xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.10.2021 – 27.12.2021;

Instanța de apel: 20.01.2022 – 31.05.2022;

Instanța de recurs: 03.08.2022 – 01.02.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 decembrie 2021, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Verdeș Mihai a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că la 20 august 2021, aproximativ la ora 22.00, încălcând prevederile pct. 10 spct. 2) lit. a) Regulamentul circulației rutiere, conform căruia „persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede și, la cererea lucrătorului de poliție, polițistului de frontieră, ofițerului echipei mobile a Serviciului Vamal, este obligată să înmâneze pentru control permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus”, precum și pct. 14 lit. a) Regulamentul circulației rutiere, conform căruia „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”, cunoscând cu certitudine că nu posedă permis de conducere și se află în stare de ebrietate alcoolică, inculpatul Verdeș Mihai conducea motocicletă de model „Viper Grace 150”, fără numere de

înmatriculare, pe str. Unirii, 20, comuna Stăuceni, mun. Chișinău, când a fost stopat de către ofițerul SS DP Centru a INSP a IGP al MAI, Hacina Maxim din motiv că se deplasa neregular, care, reieșind din comportamentul acestuia, suspectând că se află în stare de ebrietate, l-a condus la IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, unde, fiind prelevate probe biologice de la primul, conform procesului-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei, nr. 1857 din 20 august 2021, s-a stabilit că concentrația de alcool în sânge constituia 0,56 g/l, care, conform art.134¹² alin.(3) Cod penal, se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei noi soluții prin care lui Verdeș Mihai, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în cuantum mai mic, prin aplicarea art.79 Cod penal.

În motivarea apelului a invocat dezacordul cu ordonanța de refuz în aplicarea art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, cu care inculpatul și apărătorul au făcut cunoștință în ședința de judecată, or, organul procuraturii nu s-a expus suficient de motivat cu privire la respingerea cererii date, din care considerente în privința învinuitului la etapa urmăririi penale nu este aplicabile prevederile art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, fapt care în opinia apărării a încălcat dreptul fundamental al învinuitului Verdeș Mihai la un proces echitabil.

De asemenea, a susținut că învinuitului nu i s-a acordat posibilitatea de a contesta ordonanța de refuz în aplicarea prevederilor art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, potrivit art.299¹ și art.313 Codul de procedură penală, fără a i se aduce la cunoștință această ordonanță, procurorul a expediat cauza în instanța de judecată în ordinea art.297 Cod de procedură penală, astfel fiind încălcat dreptul învinuitul la un proces eficient de a contesta corespunzător actele procesuale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2022, a fost respins ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, în urma analizei materialelor cauzei, în raport cu normele relevante la caz, a constatat că, prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Verdeș Mihai în baza art.264¹

alin.(4) Cod penal.

Instanța de apel a considerat nefondate motivele invocate de către partea apărării cu referire la dezacordul cu individualizarea pedepsei penale, reținând că prima instanță la stabilirea pedepsei a ținut cont de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului, care a acceptat probele administrate în cadrul urmăririi penale, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, nu permite aplicarea pedepsei mai blânde, după cum solicit apărarea, astfel, instanța de fond corect i-a stabilit acestuia pedeapsa sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Instanța de apel a menționat, că temei legal pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege - nu se constată, or toate circumstanțele cauzei au fost luate în considerație de către prima instanță la stabilirea pedepsei, ținând cont de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul beneficiind de reducerea cu o treime a limitei de pedeapsă cu închisoare prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Instanța de apel a reținut că art.79 alin.(1) Cod penal, este aplicabil doar în cazul în care la examinarea cauzei au fost stabilite circumstanțe excepționale, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, în acest caz, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

Astfel, instanța de apel a conchis, că art.79 alin.(1) Cod penal, nu este aplicabil în speță, deoarece careva circumstanțe atenuante excepționale nu au fost constatate.

Instanța de apel a apreciat că, modalitatea de executare aleasă de prima instanță este în acord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă, urmările produse, personalitatea inculpatului și situația familială a acestuia.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată.

În dezvoltarea argumentelor recursului, apărarea susține că la stabilirea pedepsei instanța trebuie să țină cont de scopul legii penale, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Consideră că în speță este posibilă aplicarea față de inculpat a unei pedepse

mai reduse sub minimul noilor limite stabilite, cu aplicarea prevederilor art.76, 78, 79 Cod penal, or, instanța de apel nejustificat nu a luat în considerație atitudinea inculpatului față de procesul desfășurat, de faptul că a recunoscut vinovăția, regretă mult de cele comise, așadar, apărarea susține că instanța de apel nu a aplicat corect prevederile art.79 alin.(1) Cod penal.

Susține că, la faza urmăririi penale, și anume la etapa aducerii la cunoștință inculpatului privind finisarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, s-a depus o cerere privind aplicarea prevederilor art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, și anume s-a solicitat să fie suspendată urmărirea penală pe un termen de 1 an, cu eliberarea inculpatului de răspundere penală cu aplicarea prevederilor art.510 alin.(1) Cod de procedură penală.

A subliniat apărarea că, învinuitului nu i s-a acordat posibilitatea de a contesta ordonanța de refuz în aplicarea prevederilor art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, potrivit art.299¹ și art.313 Codul de procedură penală, fără a i se aduce la cunoștință această ordonanță, procurorul a expediat cauza în instanța de judecată în ordinea art.297 Cod de procedură penală, astfel fiind încălcat dreptul învinuitului la un proces eficient de a contestat corespunzător actele procesuale.

Prin urmare, consideră că instanțele de fond nu s-au expus asupra acestor încălcări, care a fost motivul legal al organului de urmărire penală să respingă cererea învinuitului privind aplicarea prevederilor art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, deoarece inculpatul întrunește cerințele legale și careva impedimente nu au fost stabilite.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, astfel că nefiind comise careva erori de drept în raport cu motivele invocate de partea apărării, iar decizia contestată conține motive clare pe care se întemeiază soluția.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit textului recursului declarat de partea apărării, Colegiul penal atestă că recurentul indică în calitate de temei pentru casarea deciziei instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, însă reieșind din esența argumentelor invocate se atestă că titularul cererii de recurs critică decizia instanței de apel din alte considerente, și anume invocă dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei penale, motiv care se subscie temeiului de casare prevăzut la pct. 10) potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Așadar, instanța de recurs se va expune doar în privința temeiului de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, în partea ce ține de corectitudinea individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Verdeș Mihai, întrucât celălalt temei de casare nominalizat în recurs nu a fost motivat de către recurent, iar în circumstanțele în care recursul nu este motivat sub aspectul temeiului de casare invocat, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al acuzării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Raportând însă argumentul invocat la circumstanțele speței, Colegiul penal relevă, că acest temei nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de recurent.

Astfel, având în vedere argumentele din recurs, Colegiul penal notează, că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având

deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

La caz, după cum rezultă din recurs, apărarea solicită aplicarea în privința inculpatului Verdeș Mihai a unei pedepse mai blânde, prin aplicarea art.79 Cod penal, însă Colegiul penal menționează, că aceasta nu poate fi reținută, deoarece din conținutul deciziei recurate rezultă că instanța de apel menținând sentința primei instanțe la capitolul individualizării pedepsei penale, a reținut că această instanță a acordând deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61, 75 Cod penal, respectând prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei penale, stabilite conform sancțiunii incriminate.

Raportând soluțiile oferite de practica judiciară constantă la circumstanțele cauzei deduse judecății, Colegiul penal constată că instanța de apel a efectuat o analiză completă și minuțioasă a personalității inculpatului, care indică, că săvârșirea faptei nu se datorează unui concurs accidental de împrejurări și art.79 alin.(1) Cod penal, nu este aplicabil în speță, deoarece careva circumstanțe atenuante excepționale nu au fost constatate, iar soluția instanței de apel sub aspectul individualizării pedepsei penale este întemeiată și legală.

În particular, instanța de apel corect a reținut toate circumstanțele reale și personale relevante speței, și anume caracterul prejudiciabil al infracțiunii (infracțiunea este una ușoară), atitudinea inculpatului față de procesul penal derulat în privința sa, persoana inculpatului și condițiile de viață ale familiei sale.

Astfel, Colegiul penal consideră că instanța de apel, individualizând pedeapsa inculpatului Verdeș Mihai, a ținut cont de prevederile legale relevante și a motivat aplicarea față de inculpat a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, iar careva circumstanțe atenuante excepționale în speță nu au fost constatate.

În privința argumentelor din recurs prin care se invocă încălcări procedurale la faza urmăririi penale privind neaplicarea prevederilor art.59 Cod penal, art.510 Cod de procedură penală, Colegiul penal reține că erorile invocate în recurs nu și-au găsit confirmarea, întrucât aplicarea prevederilor art.59 Cod penal, în coroborare cu art.510 Cod de procedură penală, este o prioritate a organului de urmărire penală și nu o obligațiune, or, instanțele de fond, individualizând pedeapsa inculpatului, au ținut cont de prevederile legale relevante și au motivat aplicarea față de inculpat a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în baza tuturor circumstanțelor constatate în speță, determinante pentru stabilirea pedepsei.

Reieșind din cele expuse supra Colegiul penal conchide că, temeuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel expuse în decizia sa lipsesc, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),

cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Ținând cont de cele expuse supra, Colegiul penal conchide că erorile invocate în recurs nu și-au găsit confirmarea, iar hotărârea atacată este legală și întemeiată, astfel că recursul urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Verdeș Mihai, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2022, în cauza penală în privința lui *Verdeș Mihai xxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 01 februarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie